

Näringsdepartementet
Enheten för IT-politik
103 33 Stockholm

Remissvar Digitaliseringens transformerande kraft – vägval för framtiden

N2015/08335/IITP

1 Sammanfattning

Skatteverket tillstyrker i princip förslagen. Skatteverket lämnar dock vissa synpunkter på aspekter som Skatteverket anser bör finnas med i några av de föreslagna utredningarna.

Skatteverket anser i likhet med Digitaliseringskommissionen att det offentliga ska vara proaktivt. Digitaliseringskommissionen beskriver i rapporten att Sverige halkar efter andra länder. Sverige behöver därför skyndsamt göra strategiska vägval. Därför krävs mer proaktiva förslag som går mot faktiska åtgärder förutom de nya utredningar som föreslås i rapporten. Flera av de föreslagna utredningarna är försiktigt skrivna. Till exempel förutom genomgång av digitaliseringsförsvårande lagstiftning behövs ett fokus på ”digitaliseringsförenklande” lagstiftning.

Skatteverket ser också möjligheten att regeringen skulle kunna ge en starkare styrning, i likhet med Danmark, för att öka takten och ge myndigheter bättre förutsättningar för att påskynda digitaliseringens möjligheter. Det är önskvärt att regeringen i större utsträckning, liksom Storbritanniens regering, tar en aktiv roll i utvecklingen och blir en katalysator för digitaliseringen. Det är viktigt att regeringen skapar incitament för hur myndigheterna anpassar sig efter användarnas processer och skapar bra digitala lösningar efter deras behov. För att underlätta detta behövs också en tydlig samarbetspartner kring regeluttolkningar och regelförenklingar. En tänkbar aktör skulle inledningsvis vara E-samverkansprogrammet.

2 Skatteverkets synpunkter

Skatteverket lämnar nedanstående synpunkter, enligt dispositionen i betänkandet.

3 Digitaliseringens transformerande kraft

Skatteverket anser att kommissionen har fångat de omvärldsförändringar som är relevanta för att beskriva den omfattande förändring som sker i samhället med anledning av digitaliseringen.

4.1.2 Det offentliga ska vara proaktivt

Skatteverket delar bedömningen att det offentliga ska vara proaktivt. Skatteverket ser dock ett behov att förstärka budskapet genom den styrning som sker av t.ex. myndigheter i regleringsbrev, incitament och finansiering inte minst för att komma ur de åldrade IT-system som många myndigheter har. Skatteverket ser också möjligheten att regeringen skulle kunna

ge en starkare styrning, i likhet med Danmark, för att öka takten och ge myndigheter bättre förutsättningar för att påskynda digitaliseringens möjligheter.

4.3.1 Nationellt främjande och stöd till digitalisering

Skatteverket delar synen att området för nationell digitalisering kräver en organisation som har en kontinuitet. Skatteverket ser även att organisationen får ekonomiska förutsättningar för att kunna verka på ett stabilt och uthålligt sätt. Utredning bör även belysa hur den strategiska nivån kan samverka med den taktiska och operativa.

Skatteverket anser att inom förslaget är det viktigt att förutom organiseringen även titta på innehållet samt ta tillvara de erfarenheter som gjorts inom området, se t.ex. e-delegationens slutbetänkande SOU 2015:66 En förvaltning som håller ihop. Organiseringen i sig är ingen ny fråga vilket innebär att någon längre utredning inte behövs. Kommissionen beskriver den höga förändringstakten vilket innebär att aktiviteter behöver gå före utredning. Utvecklingen behöver pågå kontinuerligt därför är det bättre att sätta igång och prova hur en organisering kan se ut.

4.3.2 Statistik för det digitaliserade samhället

Skatteverket tillstyrker förslaget och instämmer kring vikten av att fånga effekter av digitaliseringen.

4.4.1 Genomgång av digitaliseringsförsvårande lagstiftning

Skatteverket tillstyrker förslaget med en utredning som belyser juridiska hinder i den digitala utvecklingen, men Skatteverket ser samtidigt att det finns en risk att utredningen endast belyser vissa aktuella företeelser. Om det offentliga ska vara proaktiv kan inte utredningen stanna vid att föreslå lämpliga åtgärder för att bereda frågorna vidare. Den föreslagna utredningen bör vara mer proaktiv och se till möjligheterna att ta fram ”digitaliseringsförenklande” lagstiftning. Det är önskvärt att utredningen får direktiv om att ta fram förslag som innebär att information som en myndighet idag kan lämna till tredjeman på papper också ska kunna lämnas digitalt.

Därutöver ser Skatteverket att utredningen även bör ge förslag på hur digital utveckling kan få ett mer strukturerat stöd för tolkning av befintliga lagar och initiera författningsförändringar som speglar behoven men samtidigt tillvaratar rättsäkerhet och respekt för individen. En tänkbar gemensam aktör för denna typ av uppdrag skulle inledningsvis kunna vara E-samverkansprogrammet men då krävs anslag från regeringen.

4.6 Infrastruktur för att främja digitalisering

Skatteverket håller med om att den mjuka infrastrukturen utgör ett fundament för att uppnå interoperabilitet mellan organisationer. Digital post är en viktig del i den mjuka infrastrukturen men utgör endast en del. Skatteverket anser att området mjuk infrastruktur bör belysas för att ha som mål att underlätta en ständigt högre grad av digital samverkan inom offentlig sektor och mellan näringsliv och offentlig sektor. Ett av målen med att främja digitalisering bör vara att skapa fungerande mjuk infrastruktur för att möjliggöra integrerade system mellan offentlig och privat sektor där utgångspunkten är företagaren och dess situation och händelser, snarare än myndigheters utgångspunkt i blanketter och e-tjänster.

4.6.1 Digital post från myndigheter som förstahandsval

Digitaliseringskommissionen föreslår att samtliga fysiska och juridiska personer uppmanas att registrera sig för en valfri digital brevlåda för att ta emot digital myndighetspost eller aktivt besluta sig för att behålla befintliga postrutiner. Skatteverket tillstyrker förslaget. Förslaget innebär en offensiv kampanj med budskap till privatpersoner och företag om fördelarna med Mina meddelanden och uppmaning att aktivera valfri digital brevlåda inom Mina meddelanden. Skatteverket föreslår att kampanjen genomförs redan under 2017. Önskvärt är också att denna kampanj (eller en senare) sätter fokus på att vid en viss given tidpunkt ska ett större skifte från analog till digital myndighetspost ske.

Skatteverkets uppfattning att det också krävs skarpare och tidigare åtgärder för att uppnå målet att digital post från myndigheterna ska vara förstahandsvalet. Skatteverket har i sin rapport¹ till regeringen, 131 340553-15/113, med anledning av att Skatteverket har i uppdrag att följa statliga myndigheters anslutning till Mina meddelanden (N2015-3779-EF) redogjort för Skatteverkets syn på vad som krävs för att göra digital post från myndigheter till förstahandsval.

Mina meddelanden innebär vid en hög anslutning av avsändare och mottagare stor nytta för såväl avsändare som mottagare. I dagsläget är emellertid anslutningen så låg att nyttan är starkt begränsad för både avsändare och mottagare. Problemet är att varje enskild avsändare och mottagare inte har så starka skäl att ansluta sig så länge det finns få avsändare och mottagare. Det är således rationellt för varje enskild avsändare och mottagare att avvakta. För att komma ur denna olyckliga låsning är det enligt Skatteverkets mening angeläget att skapa väsentligt starkare drivkrafter för såväl avsändare som mottagare att ansluta sig till Mina meddelanden. Det krävs att en kritisk massa uppnås för att sätta bollen i rullning så att den olyckliga låsning som råder idag bryts. I Skatteverkets rapport nämns följande rekommendationer till regeringen:

- Genomför central finansiering av Mina meddelanden från och med 1/1 2017.
- Genomför en förordningsförändring som ger privata aktörer i offentligt finansierad verksamhet samma möjlighet att skicka digital post i Mina meddelanden som myndigheter senast den 1/1 2017 i enlighet med hemställan från Bolagsverket, Skatteverket, Tillväxtverket och SKL i december 2012.
- Inför ett utökat stöd för dubbelriktad kommunikation i Mina meddelanden senast 1/1 2018 så att medborgare och företag kan svara på meddelanden och initiera egna meddelanden från sina brevlådor.
- Genomför i enlighet med Digitaliseringskommissionens förslag en omfattande informationskampanj under 2017 för att informera privatpersoner och företag om fördelarna med Mina meddelanden och uppmana till anslutning senast den 1/1 2018.
- Ge i uppdrag till myndigheter att via sin ordinarie kommunikation informera om fördelarna med Mina meddelanden och uppmana till anslutning.

¹

[http://www.skatteverket.se/download/18.361de8c15312c0ff6fd1c04/1456812733950/Rapport+regeringsuppdrag+till+Skatteverket+\"N2015-3779-EF\".pdf](http://www.skatteverket.se/download/18.361de8c15312c0ff6fd1c04/1456812733950/Rapport+regeringsuppdrag+till+Skatteverket+\)

- Ge Skatteverket och andra lämpliga myndigheter i uppdrag att välja ut ett antal s.k. servicemeddelanden som från och med den 1/1 2018 endast skickas via Mina meddelanden och således inte längre via papperspost.
- Gör det obligatoriskt för lämpliga myndigheter att ansluta relevanta flöden till Mina meddelanden genom att skriva in kravet i myndigheternas regleringsbrev för 2017. Därmed blir det möjligt för privatpersoner och företag att i högre grad välja bort papperspost.
- Gör det obligatoriskt för aktiebolag att ansluta sig till Mina meddelanden den 1/1 2018 med undantag för aktiebolag som inte kan företrädas genom svensk e-legitimation (exempelvis utländska firmatecknare) samt möjlighet till dispens i den utsträckning som är nödvändig för att uppnå legitimitet.
- Ge Skatteverket och andra lämpliga myndigheter i uppdrag att välja ut ett antal ärendetyper där anslutning till Mina meddelanden ska utgöra ett krav för att kunna ansöka. Det kan avse ärenden som genererar mycket post från myndigheten till den sökande och där antingen ansökningsförfarandet redan idag är enbart digitalt eller för andra ärenden där ansökningsförfarandet ännu inte är enbart digitalt, men bör bli det.

4.7.1 Utveckla en nationell strategi för datadriven innovation.

Skatteverket har inget att erinra mot förslaget men vill betona att innehållet i en datadriven strategi bör belysa förutsättningar för att bedriva datadriven innovation inom offentlig verksamhet kopplat till lagstiftning och andra regelverk.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Ingemar Hansson och föredragits av strategen Karolin Wallström. Vid den slutliga handläggningen har också följande deltagit: överdirektören Helena Dyrssen, avdelningschefen Anne Sallnäs Magnusson och strategen Ulrika Röhr.

Ingemar Hansson

Karolin Wallström